

**LR KULTŪRAS MINISTRIJA
LIEPĀJAS MŪZIKAS, MĀKSLAS UN DIZAINA VIDUSSKOLA**

Reģ.Nr. 3031303130, PVN Reġ.Nr.90010944679, Ausekļa ielā 11/15, Liepājā, LV-3401
tālrunis:634 22330, e-pasts info@lmmdv.edu.lv, www.lmmdv.edu.lv

**IEKŠĒJIE NOTEIKUMI
Liepājā**

01.09.2016.

Nr. 1-5/24

**DARBA DROŠĪBA MĀCĪBU KABINETOS UN TELPĀS,
KURĀS IR IEKĀRTAS UN VIELAS,
KAS VAR APDRAUDĒT IZGLĪTOJAMO DROŠĪBU UN VESELĪBU**

Izdots saskaņā ar:

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 72.p.

LR Ministru kabineta noteikumiem Nr. 1338

24.11.2009. "Kārtība kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos" 7.p.

Ministru kabineta noteikumiem Nr 238

"Ugunsdrošības noteikumi"

Liepājas Mūzikas mākslas un dizaina vidusskolas nolikuma 62.p.

1. Vispārējās prasības

1.1. Par drošību objektā (telpās un teritorijā) atbild darbinieks, kura darba pienākumos tas ir ierakstīts, vai kurš nozīmēts ar rīkojumu, bet pārējie darbinieki katrs savā darba vietā. Par drošību mācību kabinetos ir atbildīgs izglītības programmas metidiskās komisijas vadītājs.

1.2. Darbinieku un izglītojamo pienākumi drošības nodrošināšanā skolā ir:

- 1.2.1. apgūt un ievērot noteiktās drošības prasības un instrukcijas;
- 1.2.2. nepieļaut darbību, kas varētu izraisīt ugunsgrēku;
- 1.2.3. uzturēt kārtībā savu darba vietu;
- 1.2.4. mācēt rīkoties ar esošajiem ugunsdzēšanas līdzekļiem un inventāru;
- 1.2.5. izceļoties ugunsgrēkam, nekavējoties ziņot ugunsdzēšības dienestam pa tālruni 01 vai 112 un skolas apsardzes dienestam pa tālruni 26197371;
- 1.2.6. veikt visus iespējamos pasākumus ugunsgrēka dzēšanai;
- 1.2.7. ar drošības instrukcijām nodalās izglītojamos iepazīstina izglītības programmas audzinātājs. Pedagojiem un darbiniekiem instruktāžu veic direktora nozīmētais atbildīgais darbinieks vai direktora vietnieks.

2. Drošības noteikumi par elektrodrošību

Elektriskā strāva, plūstot caur cilvēka ķermenī, audos rada fizikāli – ķīmiskas reakcijas, ierosinot un veidojot atsevišķās ķermeņa daļas šīs reakcijas. Strāva 0,025 – 0,03 A rada nelielas traumas, bet strāva virs 0,03A var būt par iemeslu samānas zaudēšanai un nāvei.

2.1. Pirmā palīdzība cietušajam no elektriskās strāvas:

Nāve bieži neiestājas elektrošoka iedarbībā, tāpēc vajadzīgs nekavējoties sniegt pirmo palīdzību.

Pirmā darbība – ātri atslēgt to elektroiekārtas daļu ar kuru ir saistīts cietušais. Ja nevar ātri atslēgt elektroiekārtu, tad steidzīgi jārīkojas, lai cietušo atbrīvotu no elektroiekārtas. Atbrīvot cietušo drīkst izmantojot sausas drēbes, sausu koku vai dēli. Šajos gadījumos nedrīkst lietot metālus, mitrus priekšmetus. Pēc tam, kad cietušais atbrīvots no elektroiekārtas vai elektro vadiem, jānodrošina pilnīgs miers un jāizsauc ārsti. Ja cietušais ir bezsamaņā, tad cietušo novieto ērtā stāvoklī. Atbrīvojiet elpošanas ceļus un radiet svaiga gaisa pieplūšanu, aprasiniet ar ūdeni, un iedot ieelpot ožamo spiritu. Ja cietušajam traucēta elpošana – veikt mākslīgo elpināšanu. Kad cietušais sāks elpot patstāvīgi, beigt mākslīgi elpināt.

2.2. Darba drošības noteikumi elektroiekārtām:

- 2.2.1. elektrosavienojumu kārbām jābūt noslēgtām;
- 2.2.2. visām elektroiekārtām jābūt sazemētām – nullētām;
- 2.2.3. jālieto standarta drošinātāji;
- 2.2.4. rokas elektroinstrumentiem jābūt nullētiem.

2.3. Elektrodrošības noteikumi:

- 2.3.1. nedrīkst ekspluatēt bojātas elektroiekārtas;
- 2.3.2. aizliegts veikt darbus elektroiekārtās zem sprieguma;
- 2.3.3. telpās ar paaugstinātu bīstamību (mitrās un ar elektrovadāmības grīdām) aizliegts mainīt elektrospuldzes zem sprieguma;
- 2.3.4. aizliegts savienojumus ieslēgt un izslēgt zem sprieguma;
- 2.3.5. aizliegts pārbaudīt strāvas esamību vados un elektroiekārtās ar pieskaršanos;
- 2.3.6. ekspluatējot elektroiekārtas nepieciešams periodiski pārbaudīt sazemējuma – nullēšanas izolācijas pretestību.

3. Drošības noteikumi par ugunsdrošību

- 3.1. Noteikumu prasības ir obligātas visiem skolā strādājošiem darbiniekiem.
- 3.2. Par ugunsdrošības noteikumu pārkāpumiem vainīgās personas var tikt sauktas pie kriminālās, administratīvās, disciplinārās un materiālās atbildības likumā noteiktā kārtībā.
- 3.3. Par ugunsdrošību skolā atbild direktora norīkota persona.

4. Ugunsdrošības prasības skolas teritorijā

- 4.1. Objekta teritorija sistemātiski jāattīra no gružiem, sausās zāles un tie jānogādā uz konteineru.
- 4.2. Iebrauktuve un skolas pagalms jāuztur lietošanas kārtībā, jāremontē un ziemā jāattīra no sniega.
- 4.3. Skolas teritorijā aizliegts kurināt ugunskurus un dedzināt sauso zāli.
- 4.4. Evakuācijas ceļus aizliegts pieblīvēt ar priekšmetiem, mēbelēm, iekārtām, kā arī izmantot citiem nolūkiem.
- 4.5. Darbnīcās un noliktavas telpās, kā arī pie to ieejas, jābūt izliktām drošības zīmēm.
- 4.6. Smēķēt skolas teritorijā aizliegts.

4.7. Telpās aizliegts:

4.7.1. uzkopjot izmantot viegli uzliesmojošus un degtspējīgus šķidrumus;

4.7.2. atstāt bez uzraudzības elektroiekārtas, ja tehniskajos noteikumos tas nav atļauts;

4.7.3. lietot paštaisītus drošinātājus un nekalibrētus ielikņus;

4.7.4. izmantot nestandarda elektroierīces;

4.7.5. izmantot vadus un kabeļus ar bojātu elektroizolāciju;

4.7.6. novietot degtspējīgus materiālus tuvāk par 0.5 metriem no gaismekļiem;

4.7.7. veikt izmaiņas telpu plānojumā un funkcionālā izmantojumā, kas neatbilst ugunsdrošības prasībām;

4.7.8. veikt darbus ar atklātu uguni bez “Norīkojuma veikt darbus ar uguni”;

4.7.9. izmantot tehniskos stāvusražošanai, materiālu un priekšmetu uzglabāšanai;

4.7.10. atkausēt dažādu sistēmu cauruļvadus ar atklātu liesmu;

4.7.11. uzglabāt balonus ar gāzi, viegli uzliesmojošus un degtspējīgus šķidrumus un materiālus nepiemērotās telpās.

5. Ugunsbīstamo darbu veikšanas kārtība

5.1. Izglītības iestādes telpās, izņemot laboratoriju (norobežota telpa, kurā ir degtspējīgs grīdas segums), aizliegts glabāt īpaši viegli uzliesmojošus, viegli uzliesmojošus un uzliesmojošus šķidrumus, kā arī lietot atklātu uguni.

5.2. Strādāt laboratorijā ar ķīmiskām vielām, elektroierīcēm un sildierīcēm atļauts tikai pedagoga klātbūtnē un vadībā.

5.3. Mācību uzdevumus un darbus, kuros izmanto degtspējīgas gāzes vai īpaši viegli uzliesmojošus, viegli uzliesmojošus un uzliesmojošus šķidrumus un, kuru laikā var notikt pašaizdegšanās vai degtspējīgu vai sprādzienbīstamu vielu izdalīšanās, veic ventilējamos skapjos.

5.4. Izglītības iestāžu laboratorijās un noliktavās ķīmiskās vielas glabā tikai aizslēdzamos skapjos. Šo skapju atslēgas atrodas pie pedagogiem (laborantiem). Īpaši viegli uzliesmojošus, viegli uzliesmojošus un uzliesmojošus šķidrumus glabā speciālos metāla skapjos.

5.5. Mācību darbnīcās pēc katras nodarbības aizvāc degtspējīgus atkritumus un eļļainus slaukāmos materiālus. Galdnieku darbnīcās uzglabā ne vairāk par vienai dienai nepieciešamo materiālu daudzumu.

5.6. Pedagogs pēc mācību nodarbībām apskata telpas, pārbauda atstāto kārtību, instrumentus un atvieno elektroierīces.

6. Ugunsdzēšanas līdzekļu uzturēšana un izmantošana

6.1. Objekts jānodrošina ar uguns dzēšamiem aparātiem atbilstoši prasībām.

6.2. Uguns dzēšamie aparāti un inventārs jāuzstāda redzamās un viegli pieejamās vietās, kas jāapzīmē ar norādījuma zīmēm.

6.3. Uguns dzēšamo aparātu ekspluatācija, pārbaude, remonts un uzpildīšana jāveic atbilstoši standarta, tehnisko pasu un ražotāju instrukciju prasībām un uz aparāta korpusa jābūt markējumam valsts valodā ar visiem rekvizītiem.

6.4. Uguns dzēšamo aparātu uzskaitē un atrašanās vieta jāreģistrē speciālā žurnālā.

6.5. Aizliegts:

6.5.1. izmantot ugunsdzēsības līdzekļus un uguns dzēšamos aparātus saimnieciskām vajadzībām;

6.5.2. ekspluatēt uguns dzēšamos aparātus bez markējuma vai ar bojātu markējumu.

7. Elektroietaises

- 7.1. Visas elektroietaises jāaprīko ar aizsargierīcēm pret īssavienojumu un pārslodzi, strāvas noplūdi un citiem ekspluatācijas režīma pārkāpumiem, kas var izraisīt ugunsgrēku.
- 7.2. Visiem elektrosadales skapjiem jābūt aizslēgtiem.
- 7.3. Ekspluatējot elektroietaises aizliegts:
- 7.3.1. izmantot bojātas elektroiekārtas;
  - 7.3.2. lietot nekalibrētus ieliktnus un paštaisītus drošinātājus;
  - 7.3.3. izmantot vadus un kabeļus ar bojātu izolāciju;
  - 7.3.4. izmantot nestandarda elektroierīces un atstāt bez uzraudzības tīklam pieslēgtus elektrosildītājus, ja tehniskajos noteikumos tas nav atļauts;
  - 7.3.5. novietot degt spējīgus materiālus tuvāk par 0.5 m no gaismekļiem.

8. Ugunsdzēsības iekārtu uzturēšana un izmantošana

- 8.1. Automātiskās ugunsaizsardzības iekārtas jāuztur darba kārtībā un jāekspluatē saskaņā ar iekārtu ražotāja tehniskās dokumentācijas prasībām.
- 8.2. Automātisko ugns aizsardzības iekārtu ekspluatācijai norīkoti:
- 8.2.1. persona – direktora norīkots darbinieks, kas atbild par ugunsdrošību skolā;
  - 8.2.2. dežūrējošais personāls – darba dienās skolas dežurants, naktīs un brīvdienās – skolas apsardze.
- 8.3. Par automātisko ugns aizsardzības iekārtu atbildīgai personai ir šādi pienākumi:
- 8.3.1. uzturēt AUS iekārtas darba kārtībā;
  - 8.3.2. ievērot AUS iekārtu ekspluatācijas noteikumus;
  - 8.3.3. nodrošināt AUS iekārtu ekspluatācijas dokumentācijas noformēšanu;
  - 8.3.4. nodrošināt dežūrējošā personāla apmācību iekārtu ekspluatācijas jautājumos;
  - 8.3.5. kontrolēt iekārtu tehnisko apkopju un remontu izpildi;
  - 8.3.6. izstrādāt instrukciju par iekārtas ekspluatāciju un aizsargājamo telpu sarakstu.
- 8.3. dežūrējošam personālam jāzina:
- 8.3.1. automātisko ugns aizsardzības iekārtu tehniskais raksturojums un darbības kārtība;
  - 8.3.2. automātisko ugns aizsardzības iekārtu darbspējas noteikšanas kārtība;
  - 8.3.3. aizsargājamo telpu atrašanās vietas.

9. Par rīcības plānu ugunsgrēka gadījumā

PIEŅEMTIE MĒRI, IESPĒJAMIE VARIANTI	IZPILDES GAITA, ATBILDĪGAIS
<p>1. Ugunsdzēsēju komanda tiek izsaukta pa telefonu 01 vai 112 paziņojot sekojošo:</p> <p>1. adresi;</p> <p>2. kas un kur deg;</p> <p>3. savu vārdu un uzvārdu, telefona Nr.</p> <p>2. Sagaidīt ugunsdzēsējus uz ielas. Sagaidītājs informē ugunsdzēsējus:</p> <p>1. kurā telpā deg;</p>	<p>Dienā – direktora vietnieks vai viņa norīkota persona.</p> <p>Naktī – skolas apsardze</p>

<p>2. vai nedraud briesmas cilvēkiem;</p> <p>3. kur atrodas elektrosadale un kā iespējams atslēgt elektropadevi.</p> <p>Par notikušo nekavējoties ziņot: Skolas direktorei Ingai Auziņai Telefons – 29107355</p>	
<p>UGUNSGRĒKA DZĒŠANA</p> <p>Dzēšana līdz ugunsdzēsēju atbraukšanai tiek organizēta ar tā atklāšanas brīdi.</p> <p>Ugunsgrēka dzēšanai tiek izmantoti visi dzēšanas līdzekļi, kuri atrodas uz vietas.</p> <p>Elektroiekārtas līdz 1000 V drīkst dzēst tikai ar ABC pulvera tipa ugunsdzēšiem un ogļskābes ugunsdzēšiem.</p> <p>Skolēnu un materiālo vērtību evakuācija.</p> <p>1. Vispirms evakuēt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. skolēnus; 2. dokumentus; 3. vērtīgākās iekārtas. <p>Evakuēto izvietot tā, lai netraucētu dzēst ugunsgrēku.</p>	<p>Dienā – pirmais, kurš atradies ugunsgrēka vietā, iesaistot dzēšanu.</p> <p>Naktī – skolas apsardze</p> <p>Dienā – saskaņā ar evakuācijas plānu līdz ugunsdzēsēju ierašanās brīdim veic skolas direktors.</p> <p>Naktī – skolas apsardze Evakuāciju vada Direktors</p>

10. Par rīcību uzgunsgrēka vai citas ekstrēmas situācijas gadījumā

- 10.1. atbildīgs par organizētu skolēnu evakuāciju no mācību telpām, ekstrēmas situācijas gadījumā ir skolotājs, kas vada stundu.
- 10.2. adminstrācijas kabineti evakuāciju veic pa skolas galvenajām durvīm. KID nodaļas skolēni un pasniedzēji evakuāciju veic pa sētas durvīm. AID nodaļas veic evakuāciju pa sētas durvīm. Otrā stāva zīmētavas un mācību kabineti evakuējas pa sētas durvīm.
- 10.3. no skolas zāles evakuācija notiek pa visām evakuācijas izejām;
- 10.4. no skolas sētas mājas evakuācija notiek pa galvenajām durvīm; no MID smēdes evakuācija notiek pa smēdes durvīm, visu audzēkņu, darbinieku un pasniedzēju evakuācija notiek Alejas iela sētā pie norādītās drošās pulcēšanās vietas; ziemā, sala laikā, tuvākajā skolas vai publiski pieejamajā ēkā;
- 10.5. no skolas ēkas Toma ielā 23/25 evakuācija notiek pa visām evakuācijas izejām pilsētas parka virzienā;
- 10.6. no ēkas Kungu ielā 21a evakuācija notiek pa centrālajām durvīm Kungu ielas virzienā.

Evakuācijas maksimālais izpildes laiks – 5 minūtes.

11. Drošības noteikumi par rīcību ekstremālās situācijās

- 11.1. Atrodot nepazīstamus priekšmetus vai vielas, neaiztiec tās.
- 11.2. Zvani uz „02” (policija), „01”(ugunsdzēsēji), „03”(ātrā palīdzība) vai arī „112” (ārkārtas situāciju dienests).
- 11.3. Ja esi aizticis nezināmas vielas, zvani „03” (ātrā medicīniskā palīdzība).
- 11.4. Ja ir aizdomas, ka nezināmais priekšmets ir spridzeklis, zvani „02” (policija) vai „112” (ārkārtas situāciju dienests).
- 11.5. Aicini tuvumā esošos pieaugušos cilvēkus palīgā!

12. Drošības noteikumi darbā ar elektroinstrumentiem

12.1. Vispārējie noteikumi:

- 12.1.1. nedrīkst ekspluatēt bojātas elektroiekārtas;
- 12.1.2. aizliegts veikt darbus elektroiekārtai zem sprieguma;

- 12.1.3. telpās ar paaugstinātu bīstamību (mitrās un ar elektrovadāmības grīdām) aizliegts mainīt elektrospuldzes zem sprieguma;
- 12.1.4. aizliegts savienojumus ieslēgt un izslēgt zem sprieguma;
- 12.1.5. aizliegts pārbaudīt strāvas esamību vados un elektroiekārtās ar pieskaršanos;
- 12.1.6. ekspluatējot elektroiekārtas nepieciešams periodiski pārbaudīt sazemējuma-nullēšanas izolācijas pretestību.

12.2. Avārijas situācijā:

- 12.2.1. netuvoties fāzes vadam, kas nokritis zemē tuvāk par 5 m elektriskās iekārtās līdz 1000 V, ja spriegums lielāks par 1000 V -ne tuvāk par 8...20m m;
- 12.2.2. atrodoties minētajā, zonā, soļa sprieguma iedarbības rajonā virzīties pa rādiusu no noplūdes vietas arvien attālinoties, t.i., lecot uz vienas kājas vai liekot vienu pēdu cieši aiz otras;
- 12.2.3. pārtrauciet strāvas padevi noplūdes vietai, atslēdzot to ar slēdzi, pārcērtot vadu (ar izolējoša materiāla instrumentu) vai veidojot elektrolīnijā ieslēgumu (uzmanīgi uzmetiet uz vadiem kādu elektriskās strāvas vadītāju, kas savienots ar zemi);
- 12.2.4. avārijas gadījumā nekavējoties izsauciet tehnisko palīdzību un ziņojiet darbu vadītājam;
- 12.2.5. aizliegts pārbaudīt strāvas esamību vados un elektroiekārtās ar pieskaršanos;
- 12.2.6. ekspluatējot elektroiekārtas nepieciešams periodiski pārbaudīt sazemējuma – nullēšanas, izolācijas pretestību.

13. Drošības noteikumi strādājot pie metālapstrādes virpas

- 13.1. Pareizi uzgērbj spectērpju.
- 13.2. Pārbauda aizsargnorobežojumu stiprinājumu drošību. Un virpas korpusa sazemējumu.
- 13.3. Sagatavo instrumentus un sagataves noteiktā kārtībā tām paredzētā vietā.
- 13.4. Stingri nostiprina griezni un apstrādājamo detaļu, izņem atslēgu no patronas un nolieк noteiktā vietā.
- 13.5. Pārbauda virpas darbu tukšgaitā, ieslēgšanas un izslēgšanas kārbaš darbību, vadības sviras.
- 13.6. Tieši pirms darba sākuma uzliek aizsargbrilles.
- 13.7. Lēni tuvina griezni apstrādājamai detaļai, nepieļauj skaidas biezuma palielināšanos.
- 13.8. Lai izvairītos no traumas:
  - 13.8.1. netuvina galvu patronai vai griezējinstrumentam,
  - 13.8.2. nesniedz un nesaņem priekšmetus kustībā esošām virpas daļām,
  - 13.8.3. neatbalstās pret virpu, nolieк uz tās instrumentus un sagataves,
  - 13.8.4. nemēra apstrādājamo detaļu, neel‰lo, netīra un nenovāc skaidas no virpas, kamēr tā nav pilnīgi apstājusies,
  - 13.8.5. nepieļau, lai grieznis grieztu pārāk garu skaidu,
  - 13.8.6. neaptur virpu, bremzējot patronu ar roku,
  - 13.8.7. neatiet no virpas, to neizslēdzot,
  - 13.8.8. nepietur un neķer ar roku griežamo detaļu.
- 13.9. Detaļu slīpēšanu izdara ar stingrā rokturī iestiprinātu vīli vai smilšpapīru. Rokturim jābūt ar aizsardzības gredzenu.
- 13.10. Pirms virpas izslēgšanas, attālina griezni no apstrādājamā materiāla.

- 13.11. Lieto bultu un uzgriežņu izmēriem atbilstošas atslēgas.
- 13.12. Ja darba laikā pazūd spriegums, nekavējoties izslēdz virpu.
- 13.13. Pēc darba beigšanas attālina suportu un izslēdziet elektrodzinēju, ar birsti notīra skaidas no virpas, nepūš skaidas un neslauka tās ar roku.

14. Drošības noteikumi strādājot pie ripzāģa

- 14.1. Pareizi uzgērbj spectērpu.
- 14.2. Novāc darba vietā visu lieko.
- 14.3. Pārbauda, lai zāga disks būtu apgādāts ar nepieciešamām aizsardzības ierīcēm.
- 14.4. Strādājot pie kombinētas darbmašīnas, neizmanto vienlaicīgi zāgi un ēveldisku.
- 14.5. Rūpīgi pārbauda zāga centrējumu un nostiprinājumu, pārliecinās vai nav plaisu, vai nav bojātu zāgu zobu.
- 14.6. Pārliecinās, vai pareizi noregulēta vadsliede, kīlnazis.
- 14.7. Pārbauda darbgalda sazemējumu. Pārbauda darbmašīnas darbu tukšgaitā, tās ieslēgšanas un izslēgšanas kārbu.
- 14.8. Pārbauda vai zāgmateriālos nav naglu, ļoti cietu zaru un tml.
- 14.9. Tieši pirms darba sākuma uzliek aizsargbrilles.
- 14.10. Zāgmateriālu bīda lēnām bez grūdieniem, noturot to stingri un taisni.
- 14.11. Ja jāzāgē sagataves zāga garumā, izmanto papildus balstus ar rullīšiem.
- 14.12. Seko, lai koksnes un zāga saskares vietā zāga zobi virzītos no augšas uz leju.
- 14.13. Koksnes virzīšanai izmanto speciālu bīdītāju.
- 14.14. Nebīda kokmateriālu, spiežot ar vēderu, stāv sānis no kokmateriāla virzīšanas ceļa.
- 14.15. Neizņem un neslauka skaidas no strādājošas darbmašīnas.
- 14.16. Ja sākas klaudzieni, sitieni vai citi ripzāģa darbībai neraksturīgi trokšņi, nekavējoties izslēdz darbmašīnu.
- 14.17. Pirms aiziešanas no darbmašīnas, izslēdz to, un pagaida, kamēr tā pilnīgi apstājas.
- 14.18. Nebremzē izslēgtu, bet vēl rotējošu zāgi.

15. Drošības noteikumi strādājot pie frēzmašīnas

- 15.1. Pareizi uzgērbj un sakārto spectērpu.
- 15.2. Pārbauda aizsargrežģa nostiprinājuma drošību un frēzmašīnas korpusa sazemējumu.
- 15.3. Sagatavo instrumentus un sagataves noteiktā kartībā un tām paredzētā vietā
- 15.4. Stingri nostiprina frēzmašīnā apstrādājamo detaļu, atslēgu nolieks noteiktā vietā.
- 15.5. Pārbauda frēzmašīnas darbu tukšgaitā, arī palaišanas un izslēgšanas kārbas un vadības sviru darbu.
- 15.6. Tieši pirms darba sākšanas uzliek aizsargbrilles.
- 15.7. Frēzei apstrādājamo detaļu (vai otrādi) tuvina lēni, nepieļaujot skaidas biezumā palielināšanos.
- 15.8. Lieto tikai darba kārtībā esošos instrumentus.
- 15.9. Lai izvairītos no traumas:
  - 15.9.1. netuvina galvu frēzei vai kustīgajai detaļai;
  - 15.9.2. nesniedz un nesaņem priekšmetus pāri rotējošām vai kustībā esošām daļām;
  - 15.9.3. neatspiežas un neatbalstās uz frēzmašīnas galda, neliek uz tā instrumentus vai sagataves;
  - 15.9.4. nemēra apstrādājamo detaļu, neelļo un netīra skaidas no darbmašīnas, kamēr tā nav pilnīgi apstājusies;
  - 15.9.5. neatdzesē frēzi vai detaļu ar lupatu;
  - 15.9.6. nepieļauj, lai grieznis grieztu pārāk garu skaidu;
  - 15.9.7. neaptur frēzmašīnu bremzējot ar roku;

- 15.9.8. neatiet no frēzmašīnas, to neieslēdzot;
- 15.9.9. pirms izslēgšanas attālina frēzi no apstrādājamās detaļas (vai detaļu no frēzes);
- 15.9.10. ja tīklā pazūd spriegums, nekavējoties izslēdz palaišanas pogu.
- 15.10. Pēc darba beigšanas aptur frēzmašīnu, novāc skaidas, notīra frēzmašīnu un instrumentus.

16. Drošības noteikumi strādājot pie kokapstrādes virpas

- 16.1. Pareizi uzgērbj spectērpu.
- 16.2. Pārbauda siksnes aizsarga stiprinājumu.
- 16.3. Pārbauda virpas korpusa sazemējumu.
- 16.4. Novāc no virpas nevajadzīgus priekšmetus.
- 16.5. Pārbauda, vai sagatavē nav zari, plāisas, veicot tās rupjo apstrādi līdz vajadzīgai formai.
- 16.6. Pēc tam stingri nostiprina to virpas rotējošos centros.
- 16.7. Nostāda atbalstus 2-3 mm attālumā no detaļas un nostiprina to pret sagataves centra līniju.
- 16.8. Pārbauda, vai griezējinstruments ir uzasināts.
- 16.9. Pārbauda virpu tukšgaitā, tās ieslēgšanas un izslēgšanas pogu darbību.
- 16.10. Tieši pirms darba uzliek aizsargbrilles.
- 16.11. Tuvina griezējinstrumentu materiāliem tikai pēc pilnu apgriezienu sasniegšanas. Dara to lēnām, bez lielas piepūles.
- 16.12. Savlaicīgi pārbīda atbalstu tuvāk detaļai, nepieļaujot lielu atstarpi.
- 16.13. Lai izvairītos no traumām:
  - 16.13.1. netuvina galvu virpai;
  - 16.13.2. nesaņem un nepasniedz priekšmetus pāri strādājošai virpai;
  - 16.13.3. detaļu mēra tikai pēc pilnīgas virpas apstādināšanas;
  - 16.13.4. neaptur virpu, bremzējot ar roku rotējošu detaļu;
  - 16.13.5. neatiet no virpas, to neizslēdzot.

17. Drošības noteikumi strādājot pie urbjmašīnas

- 17.1. Pareizi uzgērbj spectērpu.
- 17.2. Pārbauda siksnes pārvada aizsardzības norobežojuma drošību.
- 17.3. Pārbauda korpusa sazemējumu.
- 17.4. Stingri nostiprina urbi patronā.
- 17.5. Pārbauda urbjmašīnas darbību tukšgaitā, ieslēgšanas un izslēgšanas pogu darbību.
- 17.6. Stingri nostiprina detaļu spīlēs vai konduktorā.
- 17.7. Tieši pirms darba uzsākšanas uzliek aizsargbrilles. Nelieto urbjus, kuru nostiprināšanas detaļa izdilusi.
- 17.8. Kad urbis ir sasniedzis vajadzīgos apgriezienus, tuvina to detaļai lēnām, bez rāvieniem un pārliekas piepūles.
- 17.9. Pirms urbšanas paredzamo caurumu centros iesit padziļinājumus, koka sagatavēm to var izdarīt ar īlenu.
- 17.10. Urbšanas beigās jābūt īpaši uzmanīgi, samazina spiedienu uz urbjā padeves sviru.
- 17.11. Urbjot lielas koka detaļas, zem tām paliek dēļa vai daudzslāņa finiera nogriezni.
- 17.12. Lai izvairītos no traumām:
  - 17.12.1. netuvina galvu urbim;
  - 17.12.2. neliek uz urbjā pamatnes nevajadzīgus priekšmetus;
  - 17.12.3. neelļo un neatdzesē urbi, izmantojot lupatas;
  - 17.12.4. nebremzē patronu vai urbi ar roku;

- 17.12.5. neatiet no urbja, to neizslēdzis.
- 17.13. Ja pazūd spriegums, nekavējoties izslēdz elektrodzinēju.
- 17.14. Pirms izslēdz elektrodzinēju, attālina urbi no detaļas.

18. Drošības noteikumi strādājot pie elektriskās ēveles

- 18.1. Pareizi uzgērbiet, sakārtojet spectērpu;
- 18.2. Novāc darba vietā visu lieko;
- 18.3. Pārbauda vai ēveles naži ir nostiprināti, vai tajos nav iekrituši svešķermenei;
- 18.4. Pārbauda aizsargrežģa nostiprinājuma drošību un elektriskās ēveles korpusa sazemējumu;
- 18.5. Pārbauda, vai materiālā nav ļoti cietu zaru, naglu un citu bīstamu svešķermenei;
- 18.6. Pārbauda darbmašīnu tukšgaitā, tās ieslēgšanas un izslēgšanas pogas darbību.
- 18.7. Tieši pirms darba sākuma uzliek aizsargbrilles.
- 18.8. Lai izvairītos no traumas:
  - 18.8.1. materiālu bīda lēnām, bez grūdieniem;
  - 18.8.2. materiālu bīdīšanai izmanto speciālu bīdāmo instrumentu;
  - 18.8.3. nebīda materiālu ar vēderu, stāv blakus bīdīšanas ceļam;
  - 18.8.4. neizņem un neslauka skaidas no darbojošās mašīnas;
  - 18.8.5. pirms aiziešanas no darbmašīnas, izslēdz to un pagaida, lai tā pilnīgi apstājas.
- 18.9. Pēc darba pabeigšanas apstādina darbmašīnu;
- 18.10. Pēc pilnīgas ēveles apstāšanās notīra ēveli ar birstīti un sakārto vietu.

19. Drošības noteikumi strādājot pie uzasināšanas darbmašīnas (elektroteciles)

- 19.1. pārbauda aizsargierīču stiprinājumu drošību;
- 19.2. pārliecinās, vai tecilas disks nav ieplīsis un pārbauds, ka tas ir nostiprināts;
- 19.3. pārbauda darbmašīnas sazemējumu;
- 19.4. nostiprina atbalstu 2-3 mm attālumā no tecilas diska;
- 19.5. paitē sānis no bīstamās zonas un pārbauda darbmašīnu tukšgaitā;
- 19.6. tieši pirms darba sākuma uzliek aizsargbrilles;
- 19.7. asinot instrumentu, turiet to stingri, lēnām bez grūdieniem tuviniet to tecilas diskam nedaudz augstāk par tā horizontālo asi;
- 19.8. nenoliecas pie asināmā instrumenta, lai sekotu tā uzasināšanas gaitai; instrumenta un tecilas saskari nosaka pēc dzirkstelēm; uzasināšanas kvalitāti nosaka pēc tam, kad instruments ir attālināts no tecilas;
- 19.9. neasina uz diska sānu virsmas;
- 19.10. necenšas noteikt instrumenta uzasināšanas kvalitāti ar tausti;
- 19.11. neliek uz darbmašīnas asināmos priekšmetus, šablonus un citus priekšmetus;
- 19.12. ja vajag atiet no darbmašīnas, izslēdz to un sagaida tās pilnīgu apstāšanos.

20. Drošības noteikumi apstrādājot koksni ar rokas darbarīkiem

- 20.1. Pirms darba uzsākšanas –
  - 20.1.1. pareizi uzgērbj spectērpu (priekšautu ar uzročiem vai halātu, uzliek galvassegū);
  - 20.1.2. sagatavo vajadzīgo inventāru (tabureti, birsti, liekšķeri), pārbauda skrūvgaldā un palīgierīču stāvokli;
  - 20.1.3. sakārto uz skrūvgaldiem individuālās lietošanas instrumentus pedagoga noteiktā kārtībā; noņem no tiem visu nevajadzīgo.
- 20.2. Darba laikā –
  - 20.2.1. stingri nostiprina skrūvgaldā apstrādājamo materiālu;

- 20.2.2. lieto tikai nesabojātus, labi sagatavotus un uzasinātus instrumentus tikai atbilstoši to nozīmei;
  - 20.2.3. strādā tikai ar darbam piemērotām, gludām, labi uzasinātām ēvelēm;
  - 20.2.4. tehnoloģiskās operācijas (zāgēšanu, detaļu savienošanu) izpilda uz skrūvgalda tikai šim nolūkam paredzētās vietās, izmantojot atbilstošās ierīces, atbalsta dēļus utt.
  - 20.2.5. notīra skrūvgaldu no atkritumiem un ēveļskaidām, savlaicīgi nodod pedagogam kopējās lietošanas instrumentus;
  - 20.2.6. nenovērš uzmanību no veicamā darba, lieto pareizus darba paņēmienus;

  - 20.2.7. līmi sagatavo un karsē tikai pedagoga uzraudzībā un labi ventilējamā vietā;
  - 20.2.8. kokapstrādes darbnīcā aizliegts lietot atklātu uguni;
  - 20.2.9. zāgējot vajadzības gadījumā lieto zāglādi;
  - 20.2.10. ēveles attīra no ēveļskaidām tikai ar koka kīlu palīdzību;
  - 20.2.11. ja darba laikā tiek sabojāts instruments, nekavējoties to nomaina un ziņo pedagogam.
- 20.3.Pēc darba beigšanas –
- 20.3.1.materiālu pārpalikumus, nepabeigtos izstrādājumus nolieks savā skapī;
  - 20.3.2.pārbauda instrumentu stāvokli, un nolieks tos pedagoga noteiktā kārtībā;
  - 20.3.3.ar birsti notīra savu darba vietu, nenopūš un neslauka skaidas ar rokām;
  - 20.3.4. līdz 2-5 mm attālumam ieskrūvē skrūvgalda piespiedkārbas;
  - 20.3.5. sakārtojas pats;
  - 20.3.6.atstāj darbnīcas tikai ar pedagoga atļauju.

21. Drošības noteikumi darbā pie šujmašīnām

- 21.1. Pie šujmašīnām izglītojamiem atļauts strādāt tikai pedagoga uzraudzībā.
- 21.2. Šujmašīnu dzensisksnām un kustīgajām daļām pēc iespējas jabūt aizsargātām ar pārvalkiem vai aizsargrežīgiem.
- 21.3. Darbu jādara piemērotā tērpā, t.i., lai nevarētu mašīnas kustīgajās daļās vai darbojošos mehānismu zobraatos ieraut valējas aproces, tērpa apmales stūrus.
- 21.4. Aizliegts pieskarties mašīnu kustīgajām daļām, izdarīt labojumus, eļlošanu, neapturot dzinēju.
- 21.5. Avārijas gadījumā tulīt ziņot izglītības programmas pedagogam.
- 21.6. Mācību dienas beigās pedagogs pārbauda un/vai atslēdz šujmašīnas no elektriskā tīkla.

22. Drošības noteikumi darbā ar datortehniku

- 22.1. Vispārējās prasības:
- 22.1.1. darbā ar datortehniku un kopēšanas iekārtām pielaiž darbiniekus, kuri iepazīstināti ar šīs instrukcijas prasībām, apguvuši tās un parakstījušies instruktāžu reģistrācijas žurnālā;
  - 22.1.2. datora darba galda optimālais augstums ir 720 mm. Galda darba virsmai jābūt matētai, lai nerastos atspīdumi un pietiekami lielai, lai uz tās brīvi varētu novietot monitoru, tastatūru, peli vai citu ievades iekārtu. Galda virsmas ieteicamie izmēri: 1600x900mm;
  - 22.1.3. darba krēsliem jābūt stabiliem, lai tajā varētu brīvi kustēties, ienemot visertāko darba pozu; krēsla un atzveltnes virsmai jābūt pusmīkstai, ar neslīdošu neelektrizējošu, gaisa caurlaidīgu pārklājumu;
  - 22.1.4. darba telpā jābūt iebūvētai mehāniskajai vai dabiskajai ventilācijai;
  - 22.1.5.aizliegts atvērt vai noņemt aisargvākus, izņemot datoriekārtas blokus, kā arī veikt remonta darbus. Šos darbus ir tiesīgs izpildīt apmācīts darbinieks;

- 22.1.6. aizliegts atstāt darba telpas, ja tajā atrodas nepiederošas personas;
- 22.1.7. darba telpas jāuztur tīras un sakoptas, regulāri ar putekļa sūcēju un mitru lupatu izdara telpu tīrīšanu pilnā apjomā;
- 22.1.8. aizliegts kopēšanas iekārtas aizkraut ar materiāliem, pusfabrikātiem un gatavo produkciju;
- 22.1.9. papīra atkritumu savākšanai, jāizvieto telpā speciāla kaste, kura jāiztukšo ne retāk kā reizi dienā.
- 22.2. Drošības prasības pirms darba sākuma:
- 22.2.1. vizuāli apsekot datortehniku, kā arī elektrobarošanas vadu stāvokli, aizliegts apkalpot iekārtas, kuras nav lietošanas kārtībā;
- 22.2.2. iekārtojot savu darba vietu, raudzīties, lai displeja ekrāns nebūtu pagriezts pret logu; ja, darbavietā atrodas pie loga, tad displeja ekrānam jāatrodas taisnā leņķī pret loga iestiklojuma plāksni, t.i., lai izvairītos no iespējamā gaismas atspīduma ekrānā;
- 22.2.3.attālumam no operatora acīm līdz displejam jābūt robežās no 45 līdz 74 cm;
- 22.2.4. pirmajai teksta rindai jābūt uz monitora, zem acu līmeņa;
- 22.3.Drošības prasības darba laikā:
- 22.3.1.ekspluatējot datortehniku, kopēšanas tehniku, stingri ievērot šīs tehnikas instrukcijas prasības, kas pievienotas iekārtas pasei;
- 22.3.2. darba laikā ievērot klusumu, nesmēķēt, uzturēt kārtībā darbavietu, sēdēt ar taisnu muguru;
- 22.3.3. aizliegts bojāt elektrisko vadu izolāciju un citas darbavietā izvietotās iekārtas;
- 22.3.4. nenovietot uz tastatūras paneļa nekādus priekšmetus;
- 22.3.5. atklājot traucējumus un bojājumus datora un kopēšanas iekārtas darbībā, nekavējoties ziņot par to pasniedzējam;
- 22.4. Drošības prasības, darbu beidzot:
- 22.4.1. pēc darba beigšanas izslēgt datortehniku un kopēšanas tehniku saskaņā ar ekspluatācijas prasībām;
- 22.4.2. izslēgt ventilāciju un apgaismojumu;
- 22.4.3. sakārtot savu darbavietu.

22. Drošības noteikumi un higiēnas prasības strādājot friziera darbus

- 23.1. Strādājot friziera darbus,vizāžas vai body art tehnikā veicamos darbus stingri jāievēro higiēnas prasības par piederumu (otas, sūkļi, lupatiņas u.tml.) lietošanu, to dezinfekciju un dezinfekcijas līdzekļiem:
- 23.1.1. lietotos piederumus pēc katras lietošanas reizes katrai personai tīra, mazgā un dezinficē ar piemērotiem līdzekļiem, ja nepieciešams sterilizē; piederumus dezinficē šim nolūkam paredzētā traukā, ja piederumus sterilizē, ievēro instrukcijā noteikto sterilizācijas režīmu;
- 23.1.2. darbam ar katru personu lieto atsevišķu tīru salvešu un dvieļu komplektu;
- 23.1.3.nogrieztos matus nekavējoties savāc atsevišķā vienreizējās lietošanas atkritumu maisā;
- 23.1.4. lietoto veļu savāc un līdz mazgāšanai glabā atsevišķā maisā vai aizvākojamā tvertnē, un veļu mazgā automātiskajā veļas mazgāmā mašīnā;
- 23.1.5. tīro veļu glabā atsevišķi, šim nolūkam paredzētā vietā;
- 23.1.6. personām ar redzamām ādas,matu vai nagu slimību pazīmēm aizliegts piedalīties mācību procesā;
- 23.1.7. aizliegts strādāt friziera darbus ar personām, kurām ir pedikuloze.

24. Pirmās palīdzības sniegšana

24.1. Pēc LR MK not. Nr.279, nelielu traumu gadījumos, ja nav apdraudēta izglītojamo un personāla veselība un dzīvība, pirmo palīdzību sniedz izglītības iestādē:

- 24.1.1. ja negadījums noticis mācību laikā (līdz plkst. 17.00), tad pirmo palīdzību sniedz izglītības iestādes pedagogs, pie kura notiek attiecīgā mācību nodarbība, jebkurš LDMV darbinieks, pieaugušais vai nodaļās izglītības programmas vadītājs, mācību priekšmetu pedagogs, kam ir pieejama aptieciņa;
- 24.1.2. ja negadījums noticis LDMV pēc plkst.17.00, t.i., ārpus mācību nodarbību laika vai ekskursiju, pārgājienu laikā, tad pirmo palīdzību sniedz atbildīgā persona vai pedagogs; katrā masu pasākumā, ekskursijā vai pārgājiendā jābūt aptieciņai pirmās palīdzības sniegšanai;
- 24.1.3. smagu traumu vai saslimšanas gadījumā steidzami jāizsauc neatliekamā medicīniskā palīdzība pa telefonu 112; līdz tās ierašanās brīdim, pie cietušā jāatrodas kādam no pedagogiem vai darbiniekiem;
- 24.1.4. ar instrukciju par pirmās palīdzības sniegšanu, LDMV izglītojamos iepazīstina izglītības programmu audzinātāji, par ko tiek veikts ieraksts ievadinstruktāžas reģistrācijas un darba drošības reģistrācijas žurnālā, un ko apliecina izglītojamo paraksti.

25. Noslēguma noteikumi

25.2. Iekšējos noteikumus „Darba drošība mācību kabinetos, kurās ir iekārtas un vielas, kas var apdraudēt izglītojamo drošību un veselību” un to grozījumus apstiprina direktors, konsultējoties ar darbinieku un/vai izglītojamo pārstāvjiem.

25.1. Iekšējie noteikumi stājas spēkā ar tās parakstīšanas dienu.

Direktors

Inga Auziņa

